

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 32. Zettortdeenâ 7tâ August 1841.

Rahds wahrds par atbildeſchanu us
tahm pretti-runnaſchanahm prettim
ſkohlahm eekſch muhſu ſchi gadda
awifehm Nr. 15 un 16.

Effam gan dſirdejuſchi kahduſ wahrduſ un
eemeſluſ daſchi laudiſ wehl ſkohlahm zett pret-
tim. Effam arri jaw deeſgan ilgi nogaidiſuſchi,
woi tee brammani wehl kahduſ wahrduſ ne
buhſ atgahdajuſcheeſ jeb atminnejuſcheeſ un tohſ
ſkohlahm prettim zehluſchi; bet kad lihſſ ſchim
wehl nè: tad tâpatt laiſſ gan irr, ka kahdu
wahrdu teem prettim runna.

Skohlu-prettimeeki fakka: ka pirmâiſ liſſkumſ
effoht meeſu barroht; jo patſ Deewſ ſwehtâ
bihbelê tâ pawehloht: ſeſchâſ deenâſ meeſu bar-
roht un tiſ weenu paſchu, prohti ſeptitâ deenâ
dwehſeli apkohpt. Eſmu bihbeli laſſiſiſ tabeht
tâ mannim naw ſweſcha; bet to warru ſazziht,
ka to weetu wehl ne eſmu uſgahjiſ, kur Deewſ
taſſ ſeſchâſ deenâſ dwehſeli apkohpt buhtu aiſ-
leebſiſ: tur prettim gan atraddiſ, kâ muhſu
Deſtitaiſ par dwehſeli garrigâſ peeluhgſchanâſ
ikdeenaſ, ikſtundaſ un tâ fakkoht ik azzumirkli
gahdajiſ, bet meeſu weenâ lahgâ tiſ pehz 40
deenahm un naſtim barrojiſ. Redſ ſchê! tad
dwehſele tâpatt wairak irr, ne kâ meeſa! Un
ka par dwehſeli irr wairak jagahda neſſ par
meeſu to laſſiſi: Matt. 6, 33. „Deſennateeſ
papreeſch pehz Deewa walſtibâſ un pehz wiina
taiſnibaſ, tad jumſ wiſſâſ ſchahſ leetaſ (prohti,
tahſ laiſigâſ: kâ apgehrbſ, uſturuſ, nauda
u. t. j. p.) tapy peemeeſtaſ.“ — Ka Deewa lah-
ſtuſ par muhſu grehkeem no ſawaſ galwaſ Dee-
wu luhgdami ne warram nowelt, arri ne ſin-
naja ka taſ tâ irr, kautſchu gan zerreju pehz
Jeſuſ mahziſahm, ka tâ buhtu biſiſ; bet kad

nu ne, tad jaw gan ar lahſteem buhſ noweltami,
kâ to pee tahdeem laudim gandriſ ikdeenaſ redſ,
kurru runnaſ ſchiſſ irr un laiſkam arri winnu
tizziba. Nu redſ, kahda teem irr ſawada bih-
bele un tizziba, kaſ prettim teem ſwehteem rak-
ſteem mahza. Sinnamſ, no tahdaſ bihbeleſ
ſkohlâſ gan ne mahza; tad arri lehti ſaproh-
tamſ, kâ ſkohlâſ ſchim liſſkumam irr prettim.
Bet, kad tee fakka: ka ſkohlâſ wehderu pataiſa
tuſſchu, wezzakeem jeb ſaimneekeem leelaſ mak-
faſchanaſ un nodohſchanaſ uſleek; laudiſ par
ſlinkeem, par prettimeekeem un par mulkeem pa-
darra, tad atbildu: taſ irr neeki! tee irr melli!

Gan labbi! Skohlu-prettimeeki griſbedami
peerahdiht, ka winneem tai leetâ effoht taiſniba,
ka ſkohlâſ pagattu iſtuſſchojoht un laudiſ par
pluffateem pataiſoht, irr taſſchu aiſmirſuſchi pee
garra leela rehkenuma ſaweſchanaſ, ka ſehnſ
mahjâſ tâpatt plikſ, beſ biſſehm un krekka, ar
wahrdu fakkoht: beſ apgehrba ne ſtaigahſ ap-
kahrt; beſ paſtalahm ar baſſahm kahjahm to
ne waijadhibaſ pehz ahra ne iſdſiſſi, tad jaw
brehkſ, ka falſt; jeb woi dohina, kâ ne-ehdiſ
jeb tiſ ar puſſ tuſſchu wehderu aiſkrahſnê mee-
rigi gullehſ? Kaſ dohſ?! — Brehkſ kâ traktſ,
un ahtraſ meerâ ne palikſ, kamehr tam dohſſi
pilnu wehderu pee-ehſt un ja ne, tad jaw ſehnſ
buhſ pirmâiſ meiſteriſ, woi nu ſaimneekeem
jeb ſawa paſcha wezzakeem pee maiſeſ noſagſcha-
naſ. Tur ſkohlâ behrnſ par deenu ſawaſ trihſ
reiſeſ noliktâ laiſkâ ko Deewſ dewiſ ſahſtigi pa-eh-
dahſ, un redſ! maſak uſeet, ne kâ kad mahjâſ
weenumehr gremmo. Lai to nemaſ ne dohina,
kad maiſi aiſ atſlehgaſ turrehſ, ka ſehnſ tad
wairak ne dabbuhſ, kâ winnam nodohſ. Naw
teeſa! ſchahſ buhſchanaſ labbi paſiſtu. Kur
tu ne dohmaht ne dohmaſi, tur ſehnſ ar zitteem
pee galda ehſdamſ, jeb uſ kahdu zittadu wiſſi,

kur teescham ne to nosargasi, maies aprifku fullê eegrubihê. Woi tad winsch sinn ka tas irr grehks? Kas tad winneem to buhtu isfkaidrojis, jeb mahzjis to labbu no launa isfchirt! Un tà nu usaug par nesahntni. Uhrê, kà nu atffann! Un atkal, mannim schkeet, kà skohlâ tif dauds drahnas ne dilst ar pakkalu us benka grohsotees un ar rohku us benka bersejoh, kà mahjâs kur tee brihscham tschettrahpus us zetleem pa plahnu ehromojahs; garr aiskrahfni bersejahs; par krahfnes wirsu rahpojahs un kas sinn kà ne kà wehl par rihju jahredamees drahnas plehsch. Nu tad, pilnu wehderu ehdoht; drahnas nodriffajoh; lai jelle apluhkojam tohs brihnuma darbus, ko sehns mahjâs stahwedams pagstrahda. Nu to tad? Ja ne wairak, tad tatschu pastalahm spalwas nokassa. Sazzju: sehns neehbis mahjâs ne stahwehs un plifs arri ne wasafees apkahrt; tad kreklus, bifses, kamsoli, lakkatu, zeppuri, pastalas, maiespahrtifku, putraimus un kartuppelus tewim draugs nemas ne peecklahjahs eefsch rehkinuma eewest; jo tas wiss tewim irr jadohd, kad to ir skohlâ ne fuhri, un ja tewim irr zil til sapraschana galwâ, tad arri ne teepsees mannu taisnibu effam. Pastalahm spalwu nokassit, warr puischi seemas laikâ sirgus apkohpuschi pa pawakkarehm, kamehr fainneeze wehl wakkarinaas wahra, pamasitiram ittin kà garru laiku kawedamees padarriht, un sehnam buhtu wakkas skohlâ eet. Jeb — woi tee 2 rubli, kas par silkehm, fahli un swezzehm irr jaisdohd jaw nabbagus pataifitu jeb pagastu istukschotu? woi tad wissu zauru muhschu skohlâ laidisi, jeb tiffai us kahdu laiku ween? Pag, biju aismirfîs peeminneht: sehnu us skohlu aiswest, kahdureis arri pahwest — kas tomehr gauschi rehti no teek. Mahjas irr pufshtras juhdes tablu no skohlas. Ur tawu leelu rehkenumu, kas teescham pagastam irr par skahdi. — Draugs! woi tif beskaunigi tewim mas peecklahstohs darriht? Kad tawâ sirgâ zehleeneem un daschu johni zaurahm nakihm pee frohga ne-ehdis falsst, kad pats eefschâ meefu barro, un tad kad sehdees eefschâ, tad sirgam irr ko manniht, jo duhschu

eetaifjis tu tif lohpanu nu ahdu gehre, kà spalwa ween putt. Bet tè tewim irr mutte aisbahsta, tè tewim nekahds rehkenums ne isnahk. Kannees! Tu dohd us frohgu tawu sirgu drihsak jakkareht, ne kà us skohlu braukt. Nedsi pats, kà mas sapraschana pee tawa rehkenuma klah. Tu runna un rehlini, bet pats ne sinni ko!?

Taisnibu runnajoh: Es arri ne leedsohs, kà skohlas dauds woi mas — tàpatt makfa gan. Bet kas tas irr, tee 2 rubli 13 kappeikas skohlas, silku, fahls un swetschu nauda kohpâ fasskaitita pretti to labbumu, kas no tahm zeltahs? Lai patihk prettineekeem kahdu wahrdu klaufitees.

Prettineeki fakfa tà: „Pee meefas barroschana wissai wajadsiga leeta irr, kà tas, kas irr likts appaksch zitta, to klausa, appaksch kà winsch irr likts.“ Tè teem irr taisniba, to ne leedsohs; jo to warr ifdeenâs pee skohleteem dabuht redseht un mahzitees. Skohleti sinn is swehteem raksteem: „kà katrai pasauligai waldischana un wirsibai buhs mestees paklausigs, jo neweena naw bes ween no Deewa, un tee, kas tai turrâhs prettim, tee turrâhs Deewa likfumeem prettim. Waldischana pawehlejusî skohlas zelt, tadeht tahdi prett Deewu smaggi grehko, kas skohlahm zeltahs prettim. Pasarg Deewin katru no tam! — Skohleti arri ne fakfa tà, kà daschi labbi (laikam gan tahdi, kas Deewam schehl bes skohlas jeb bes mahzibas irr usauguschi.) „Eh nu! kam tad tif pahrlleeku nemshohs; ko noslinskochu tas buhs mannim par labbu.“ Ko tad tè waggarim zittu darriht, ja gribb buht riktigs sawâ ammatâ, kà jadrahsch ar lagdas speekiti jeb eewas stibbinu par plezzeem; jo kad ar wahrdeem pahrbarr ne dsird, irr kurl!

Woi dohmajeet, kà tapehz juhs sawus behrus par apikateem isaudsinaseet, kad tee dauds leetâs saprahtigaki, ismannigaki rahdahs, ne kà daschi no jums? Woi tapehz jums irr schehl, kà tee deenâs ar sawahm paschahm azzim warrehs likfumuus lassit; pehz teem turretees un teem prettim ne darrihs? Woi jums tad bij labbaki, kad schè un tè wehl presidentes bij stulbi

un liffumus ar azzim ne mahzeja redseht; kad teem no zitteem bij jaleekahs preekschâ teiktees kad teem bij zitteem ja-ustizzahs, daschahrt wehl tahdeem, kas woi nu paschi ihsti pareisi ne fapratte, jeb tohs tihfchi gribbeja peewilt? Woi juns irr schehl, ka juhsu behrni tad sinahs, woi pehz liffumeem pateefigi irr spreests? Jeb woi juns firds fahp, ka nu sehns sawas bandas pahrdewis mahf aprehkinaht zil pascham paleef, kad nodohschanas buhs nomakfajis? Woi kad no schihda ko pehrf ka ne laujahs wairs peekrahptees? Nu redseet, tahdi neeka bibli juhs effect! Juhs behdajatees un wainanajat fur juns buhtu japreezajahs! Ne effect skaudigi! Ne skaudeet winneem mahzibu, bet teem no firds labbak nowehleet, lai ir tee zittâ weetâ buhtu gudrati. Sazzischi: Ja nu skohlas ne buhtu, tee wezzee ismirtu; fur tad skohlmeisterus nemtu, kas tohs jaunus pehz teem jauneem basnizas liffumeem eefsch Deewa wahrdeem eemahza? Kur nemtu augts Krohnis un zeenigi fungi prahtigos, derrigus wihrus par waggareem; fur nemtu ustizzigus meschafargus un laufafargus; fur tiffuschus strahdneekus fungi un paklaufigus gahjejus fainneeki? Buhtu leels truhkums. Sakku wehl: Ja nu tahdi ne buhtu dabbujami un tu par waggari pee kahda funga peestahdu — jo kungs bes waggares ne buhtu, un gadditohs, ka kungs labbibu pahrdohd un faderr 118 mahrzinas smaggus rudsus par 1 rubli 67½ kappeikas puhra. Lewim irr jabrauz us pilfatu pastim lihds, naudu sanemt pretti. Kungs tewim mahja pasakla: zil par puhru irr derrehts un arri zil naudas pawissam kohpa irr jadabbohn. Tu nu nobrauz Nihgâ; mehrs irr riktigs; labbibu isberr ahra. Rohpmannis irr arri no katra maisa prohwi nonehmis. Un nu swerr, bet pufsohtras mahrzinas no derreta swarra truhfst, jeb gaddahs ka pufsohtra stohpa atkal no mehra (tas irr no puhra truhfst). Rohpmannis derretu tirgu wairs ne makfa, bet pehz labbibas smagguma no jauna aprehkina. Tad naudu us galda noskattijis, tewi sawz klahnt un sakka ta: Nu waggar, woi jaw aprehkinajat? schè irr nauda nemmeet pret-

tim! Tu atbilbi: Zeenigs tehws! leels skaitlis, ko dohmajeet: 765 puhri rudsu, bes tam wehl par mannu leelu nelaimi pee kappeikahm un swarra nu irr skaitka dalkas klahnt; tahdus zeenigs tehws ne mahku farehkinahnt. Woi te naw sohdbiba, nemas ne sinnu ko eefahkt!? Ja juhs zeenigs tehws manni ne schehlojeet un riktigi ne makfajeet, tad esnu nelainigs zilweks. Sweschais zeenigs tehws smeedamees sakka: Woi tad tawam zeenigam kungam ne bij prahtigaka waggares ko suhtihnt lihds, ne ka tewi. Te tewim buhtu ko kaunetees. Ahre, redsi nu! kapehz ne warr katrs par waggari eefsch leelahm muischahm kungeem geldeht? Tapatt tas irraid ir ar teem zitteem ammateem.

Par tam draugs ne mas ne behdajees, ka skohletee sawus zeenigus mahzitajus, sawus dwehseles draugus ne pasihs, ka tee no basnizas behgs. Woi tapehz spreddiki jaw smahdehs, kad tee, ka tizzams, swehtos rihtos mahjas pahtarus skaitihs, spreddiki turrehs, dseedahs un arri kahdu nodalku is bihbeles preekschâ lasfihis? Mannim schkeet, ka tas wifs ko taggad fazziju, irr tik zelsch us basnizu un sakne eefsch kristigas dschwofchanas, un ne wifs „tahds raibs spreddikis us to wiffulabbaku.“ ko aplams eemesli zeldams muldi.

(Turplikkam wairak.)

Teefas fluddinaschanas.

Us pawehleschanu tahs Keiserikas Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis 10. 10. 10., tohp no Kuldigas aprinka teefas, kad tas wehweris Hoffmann to atstahdu mantu ta Kalnamuischâ pee Saldes nomirruscha ffrihwera Martens usnehmis, wiffi un ikfatri, kurreem kahdas taisnas prassichanas buhtu pee tahs peeminnetas atstahdas mantas, zur scho ussizinati, sawas prassichanas tai us to 15tu September f. g. noliftâ islehgshanas-terminâ pee saudeschanas sawas teefas un ar labbahm parahdischanas-sihmehm peerahdiht, un wiffi tee, kas tam nelaim ko parrada buhtu, tohp ussizinati, sawus parradus, pee strahpes tahs dubbultas makfas, tai paschâ peeminnetâ terminâ scheit atlihdshinahnt. To buhs

wehrâ litt! Kubigas aprinka teesa, 15tâ Juhli 1841. I
 (L. C.) Uffefer's Heyding.
 (Nr. 708.) E. Günther, Sekreter's.

Us pawehleschanu tahs Reiserik's Majesteetes, ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walts ic. ic. ic., tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas praffischanas pee ta fainneeka Zeekuru Kahrla, kas inventariuma-truhkuma un zitta parradu deht no sawahm mahjahm islihts, usaizinati, lihds 2tru Oktober f. g. pee schihs teefas peeteiktees. Wadaktes pagasta teefa, 2trâ August 1841. 3

††† Pahmel Dhsolin, pagasta wezzakais.
 R. Köhler, teefas ffrihweris.

No Dundagas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam taisnas praffischanas buhtu pee ta nomirruscha Dundagas fainneeka Masaus Kahrla Lappowitsch, pah kurra manta konkurse nospreesta, usaizinati, lihds 6tu September f. g. pee schihs teefas peeteiktees, jo wehlat neweenu wairs ne klausih's. Dundagas pagasta teefa, tai 5tâ Juhli 1841. I

(L. C.) ††† Peter Hausmann, peefschdetais.
 (Nr. 113.) Stavenhagen, teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffischanas buhtu pee ta zittahrtiga Wentspilles Lizentes fainneeka Wezzkibru Andreija Waldmann, par kurra mantu parradu deht konkurse spreesta, ka arri pee tahm atlikfuschahm mantahm to nomirruschu pilles fainneeku Wahgu Undscha un Mas-Kehschu Wahrtina, tohp usaizinati, 8 nebbelu starpâ no appakschraftitas deenas, prohti lihds 24tu September f. g., pee Krohna Sarkanasmuishas pagasta teefas peeteiktees, jo wehlat neweenu wairs ne klausih's. Krohna Sarkanasmuishas pagasta teefa, 23schâ Juhli 1841. 3

(L. C.) ††† Jurre Lissu, pagasta wezzakais.
 (Nr. 59.) B. Stavenhagen, teefas ffrihweris.

Wiffi tee, kam kahdas taisnas praffischanas buhtu pee ta Zehrstes muishas pawaru fainneeka Kahrla Wlsh, kas ar muishas wehleschanu sawas mahjas dehlam atdewis, tohp usaizinati, lihds 4tu September f. g., kas par to weenigu un isflehgshanas terminu nolikts, pee Zehrstes pagasta teefas peeteiktees. Kas pehz schi termina peeteiktees, ne tap's wairs klausih's un saw dehs sawu teefu. Zehrstes pagasta teefa, 3imâ Juhli 1841. 3

(L. C.) ††† Ans Jegermann, pagasta wezzakais.
 (Nr. 71.) J. W. Klein, pagasta teefas ffrihweris.

Naudas, labbibas un prezzu turgus us plazzi. Ribgâ, tanni 28tâ Juhli 1841.

	Sudraba naudâ.			Sudraba naudâ.	
	Rb.	Kv.		Rb.	Kv.
I jauns dahlderis . . . . . gelbeja	1	33	I pohds kannepu . . . . . tappe matsah'ts ar	—	90
I puhrs rudsu . . . . . tappe matsah'ts ar	1	60	I — linnu labbakas surtes	—	2
I — kweeschu . . . . . — —	3	—	I — — flittakas surtes	—	1
I — meeschu . . . . . — —	1	20	I — tabaka . . . . . — —	—	65
I — meeschu = putrainu	1	90	I — dselses . . . . . — —	—	75
I — ausu . . . . . — —	—	75	I — sweesta . . . . . — —	—	2
I — kweeschu = miltu . . . . . — —	4	—	I mugga filku, preeschu muzzâ	—	7
I — bibdeletu rudsu = miltu	2	10	I — — wihschnu muzzâ	—	7
I — rupju rudsu = miltu	1	55	I — farkanas fahls . . . . . — —	—	7
I — firnu . . . . . — —	1	60	I — rupjas leddainas fahls	—	6
I — linnu = sehklas . . . . . — —	—	—	I — rupjas baltas fahls	—	4
I — kannepu = sehklas . . . . . — —	1	50	I — smalkas fahls . . . . . — —	—	4
I — finmieu . . . . . — —	5	—			

W r i h w d r i f f e h t.

No juhrmallas gubernementu augstas waldischanas puffed: Waldischanas-rahts A. Weitler.